

Lovforslag nr. L 113. Fremsat den 14. marts 1984 af arbejdsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige

(Uddannelsesydelse)

§ 1

I lov om arbejdstilbud til ledige, jfr. lov-
bekendtgørelse nr. 587 af 3. november 1982,
som ændret ved lov nr. 244 af 8. juni 1983,
foretages følgende ændring:

Efter *kapitel 1* indsættes som kapitel 1 a:

»Kapitel 1 a

Uddannelsesydelse

§ 7 a. I stedet for et arbejdstilbud kan
langtidsledige vælge at få en uddannelses-
ydelse i op til 2 år, mens de deltager i en
godkendt uddannelse. Det er dog en betin-
gelse, at den langtidsledige er under 25 år på
det tidspunkt, der fastsættes efter stk. 2, nr.
1. Godkendelse af uddannelserne foretages
af undervisningsministeren efter forhandling
med arbejdsministeren. Uddannelsen skal
normalt være af mindst 12 måneders varig-
hed.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter nær-
mere regler om retten til at oppebære uddan-
nelsesydelsen, herunder om

1. fra hvilket tidspunkt ydelsen kan fås,
2. hvornår uddannelsen senest skal påbegyn-
des efter, at den langtidsledige havde krav
på et arbejdstilbud,
3. at retten til ydelsen kan bortfalde, når ar-
bejdsformidlingen giver de langtidsledige
et konkret arbejdstilbud, og

4. at ydelsen ikke kan fås, hvis uddannelsen
påbegyndes efter, at den lediges ret til
dagpenge er ophørt.

Stk. 3. Størrelsen af uddannelsesydelsen
svarer til det halve af dagpengenes højeste
beløb, jfr. § 47 i lov om arbejdsformidling og
arbejdsledighedsforsikring m.v. Er der til ud-
dannelsen knyttet en uddannelsesstøtte udbe-
tales denne ikke. Er der til uddannelsen
knyttet løn, som er større end uddannelses-
ydelsen, bortfalder ydelsen. Er lønnen lavere
end uddannelsesydelsen, suppleres lønnen
med uddannelsesydelse, således at den på-
gældende tilsammen får et beløb svarende til
uddannelsesydelsen. Uddannelsesydelsen fi-
nansieres af staten.

Stk. 4. Den langtidsledige er berettiget til
et arbejdstilbud efter stk. 5, hvis uddannelsen
ikke gennemføres, den gennemførte uddan-
nelse har en varighed på under 18 måneder
eller ikke er en erhvervsmæssig uddannelse.

Stk. 5. Det er en betingelse for at få ar-
bejdstilbud efter stk. 4, at den ledige 1 må-
ned efter uddannelsens afbrydelse eller 3 må-
neder efter dens afslutning er dagpengeberet-
tiget og senest på disse tidspunkter fremsæt-
ter krav om arbejdstilbud overfor arbejdsfor-
midlingen. Den ledige har krav på arbejdstil-
bud senest 3 måneder efter kravets fremsæt-
telse. Den ledige har tidligst ret til ydelse ef-
ter § 3, stk. 5, efter udløbet af sidstnævnte
periode.

Stk. 6. Nærmere bestemmelser om uddannelsesydelser, dens administration og udbetaling fastsættes af arbejdsministeren.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 1984.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Arbejdstilbudsordningen blev indført ved § 97 b i lov nr. 298 af 8. juni 1978 om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. Ordningen er ændret ved lov nr. 277 af 10. juni 1981 (L 221, Folketingstidende 1980-81, blad nr. 656 og blad nr. 819, Folketingets Forhandlinger, sp. 10523, 11934, 12325, ved lov nr. 287 af 9. juni 1982 (L 173, Folketingstidende 1981-82, blad nr. 407 og blad nr. 724, Folketingets Forhandlinger, sp. 5395, 8934, 9193) og senest ved lov nr. 244 af 8. juni 1983 (L 181, Folketingstidende 1982-83, blad nr. 555 og blad nr. 843, Folketingets Forhandlinger, sp. 10541, 12242, 12384.

Forslaget, der er et led i regeringens program for 1984-85 til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, indebærer, at unge under 25 år, der er berettiget til et arbejdstilbud, dvs., har været ledige i et år med dagpenge, som alternativ skal kunne vælge et uddannelsesstilbud. Under uddannelsen står pågældende ikke til rådighed for arbejdsmarkedet og har derfor ikke pligt til at overtage passende arbejde. De unge kan sige nej til uddannelsesstilbuddet, men regeringen lægger vægt på at forbedre de unges mulighed for varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Muligheden er især tænkt at kunne anvendes af ufaglærte eller unge med meget lidt uddannelse, enlige forsørgere uden uddannelse og unge med uddannelse inden for områder med stor arbejdsløshed, men står i øvrigt åben for alle unge, der opfylder betingelserne for at få arbejdstilbud. Forslaget kræver ikke, at de pågældende har uddannelse i forvejen.

Uddannelsesstilbuddet indebærer et tilbud om en uddannelsesydelse i op til 2 år. Hvor uddannelsen varer i mere end 2 år, kan ydelsen kun oppebæres i de første 2 år. Undervisningsministeren udarbejder efter forhandling med arbejdsministeren en liste over uddannelser, som arbejdsformidlingen kan godkende, at der gives uddannelsesydelse til.

Uddannelsen skal normalt være af mindst 12 måneders varighed, og uddannelserne skal være på områder med ledige pladser og gode beskæftigel-

sesmuligheder. Listen vil indeholde en fortegnelse over uddannelser, indenfor hvilke den unge kan vælge, og den ajourføres mindst en gang årligt.

De unge langtidslidende skal vejledes af arbejdsløsheds-kassen og arbejdsformidlingen om muligheden for at vælge et uddannelsesstilbud i stedet for et arbejdstilbud, men det er de unge selv, der skal skaffe sig en uddannelsesplads. Dette betyder, at de unge, der vælger et uddannelsesstilbud, *ikke* skal have fortrinsret til uddannelsespladserne, men optages på helt samme vilkår som alle andre ansøgere. Hvis den ledige ikke optages på uddannelsen, skal pågældende selv henvende sig til arbejdsformidlingen for at få arbejdstilbud eller eventuelt få uddannelsesydelse til en anden godkendt uddannelse.

Hvis de unge er påbegyndt et arbejdstilbud, vil de ikke kunne afbryde dette for at opnå uddannelsesydelsen, og er en uddannelse påbegyndt uden godkendelse fra arbejdsformidlingen af, at den pågældende får uddannelsesydelse, vil ydelsen ikke kunne gives.

Uddannelsesydelsen er fastsat til det halve af dagpengenes højeste beløb og udgør i dag ca. 52.000 kr. årligt. Ved fastsættelsen af beløbets størrelse er der taget hensyn til den støtte, andre unge, der uddanner sig, kan opnå. På den anden side drejer det sig om unge, der har tilknytning til arbejdsmarkedet, hvorfor beløbet også skal være af en sådan størrelse, at uddannelsesstilbuddet vil blive et reelt alternativ.

Efter gennemført eller afbrudt uddannelse vil de pågældende være dagpengeberettigede efter de almindelige regler herom.

Ved erhvervsmæssig uddannelse på 18 måneder eller derover, vil de pågældende således efter gennemført uddannelse have mulighed for at modtage dagpenge efter de særlige regler for nyuddannede, hvis de ikke opnår beskæftigelse efter uddannelsen.

Ved uddannelser under 18 måneder, ved afbrydelse af uddannelsen og ved ikke-erhvervsmæssig uddannelse over 18 måneder vil de pågældende kunne få arbejdstilbud, hvis de fortsat er dagpen-

geberettigede 3 måneder efter afslutningen eller 1 måned efter afbrydelsen.

Forslaget træder i kraft den 1. august 1984 som en forsøgsordning og tages op til revision i 1984-85 sammen med den planlagte revision af arbejdstilbudsordningen.

Økonomiske konsekvenser

Med ikrafttræden 1. august 1984 forudsættes som et regneeksempel, at ca. 2.000 personer vil tage imod et uddannelsestilbud i 1984 og 2.000 i 1985. Forudsætningen er behæftet med usikkerhed, da der er tale om et tilbud.

Cirka 15.000 unge forventes i hver af de kom-

mende år at skulle have et arbejdstilbud, hvoraf ca. 15 pct. således forudsættes at ville tage imod uddannelsesydelser.

De statslige udgifter ved gennemførelsen af uddannelsestilbuddet omfatter uddannelsesydelser, mens de statslige besparelser vedrører mindre udgifter til genoptræningsydelse, arbejdsløshedsdagpenge og til lønninger til langtidsledige ansat i staten. De (amts)kommunale besparelser vil omfatte lønninger til langtidsledige. Det forudsættes, at halvdelen af deltagerne vil være berettiget til et arbejdstilbud, hvis de ikke får arbejde.

Under disse forudsætninger kan de økonomiske konsekvenser opgøres som følger:

1. januar 1983-priser	1984	1985	1986	1987
	———— mill. kr. ————			
Staten				
Udgifter til omskolingsydelse	45	160	60	5
Besparelser:				
Genoptræningsstøtte	50	85	÷ 35	÷ 5
Nettolønudgifter	3	5	÷ 2	0
Arbejdsløshedsdagpenge	0	100	135	25
Nettobesparelser	8	30	38	15
Kommuner				
Besparelser som følge af mindre nettolønudgifter	20	35	÷ 20	÷ 3
Det offentlige i alt (besparelser)	28	65	18	12

Forslaget forudsætter ledig kapacitet på uddannelsesstederne, således at forslaget ikke umiddelbart medfører udgifter til oprettelse af uddannelsespladser.

Selv om forsøgsordningen ophører i 1985 kan der påregnes økonomiske konsekvenser i 1986 og 1987.

Administrative konsekvenser

For så vidt angår de administrative konsekvenser vil forslaget medføre forøgede administrative byrder. Dette gælder først og fremmest arbejdsformidlingssystemet, som skal vejlede i forbindelse med ordningen, herunder om valg af uddannelse. Endvidere skal arbejdsformidlingen administrere uddannelsesydelser, herunder udbetaling af denne.

Der vil ske en forøget belastning af arbejdsformidlingen, der samlet nødvendiggør at styrke formidlingen med 8 kontorfunktionærer og 4 konsulenter, hvilket vil medføre udgifter på ca. 2,0 mill.

kr. årligt fordelt med 1,5 mill. kr. til staten og 0,5 mill. kr. til amtskommunerne. Herudover vil der i arbejdsdirektoratet være behov for 1 akademiker til udfyldende regelarbejde, behandling af klagesager og henvendelser i øvrigt.

Efter forslaget skal uddannelsesstedet attestere, at den unge følger en uddannelse. Det forudsættes, at dette kan ske uden nævneværdige administrative byrder for den enkelte uddannelsesinstitution.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til 7 a, stk. 1

De uddannelser, som den unge skal kunne vælge, vil komme til at fremgå af en liste, udarbejdet af undervisningsministeren efter forhandling med arbejdsministeren. På listen optages uddannelser med ledig uddannelseskapacitet og med gode be-

skæftigelsesmuligheder. Listen ajourføres mindst en gang årligt.

Retten til uddannelsesyddelse gælder for unge, der er under 25 år på tidspunktet for arbejdsløshedskassens indberetning.

Ydelsen udbetales af arbejdsformidlingen efter at uddannelsesstedet har attesteret, at den pågældende deltager i uddannelsen og om den pågældende eventuelt modtager løn.

Til stk. 2

Bemyndigelsen tænkes anvendt således, at uddannelsesyddelsen kan fås fra det tidspunkt, hvor arbejdsløhedskassen skal indberette den langtidsledige til arbejdsformidlingen med henblik på et arbejdstilbud, det vil sige efter 9 måneders ledighed.

Det forudsættes, at arbejdsløhedskassen i god tid før indberetningen og arbejdsformidlingen informerer om muligheden for, at vælge uddannelsesyddelsen.

Den ledige skal ikke have mulighed for at afslå arbejdstilbud og i stedet vælge uddannelsesyddelsen. Muligheden for at vælge uddannelsesyddelsen kommer derfor kun til at bestå, indtil et konkret arbejdstilbud er givet.

Der vil blive fastsat regler om, at uddannelse med uddannelsesstøtte senest skal påbegyndes 6 måneder efter, at den ledige havde krav på et arbejdstilbud. Den ledige skal sandsynliggøre, at uddannelsen er eller vil blive søgt til påbegyndelse inden denne frist.

Uddannelsesyddelsen forudsætter, at den ledige er dagpengeberettiget ved uddannelsens påbegyndelse.

Til stk. 3

Der udbetales ikke uddannelsesstøtte, når der modtages uddannelsesyddelse. Dette svarer til ordningen i § 1, stk. 4, om uddannelse i arbejdstilbudperioden.

Optages der lån som uddannelsesstøtte, sker der

ikke fradrag i uddannelsesyddelsen.

Hvor der efter lov eller overenskomst skal udbetales løn, suppleres lønnen om nødvendigt op til et beløb svarende til uddannelsesyddelsens niveau, for at stille alle omfattede af ordningen lige.

Til stk. 4 og 5

Hvis de pågældende gennemfører en uddannelse af under 18 måneders varighed eller afbryder en uddannelse, vil den periode (3 år), inden for hvilken, der ifølge lov om arbejdsformidling og arbejdsløhedsforsikring m.v. skal kunne dokumenteres arbejde (26 uger for fuldtidsforsikrede og 17 uger for deltidsforsikrede) forlænges med en periode svarende til uddannelsesperioden, dog højst med en periode på 2 år.

Tilsvarende gælder for ikke-erhvervsmæssige uddannelser af over 18 måneders varighed.

Hvis de pågældende gennemfører en erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed, jfr. § 41, stk. 1, nr. 3 c) i lov om arbejdsformidling og arbejdsløhedsforsikring m.v., har de pågældende mulighed for gennem overflytning til den relevante arbejdsløhedskasse at få udbetalt arbejdsløhedsdagpenge efter de særlige regler for nyuddannede eller fortsætte medlemskabet af den hidtidige arbejdsløhedskasse og modtage dagpenge efter de almindelige regler.

Ved uddannelse under 18 måneder, ved ophør i uddannelse og ved ikke-erhvervsmæssig uddannelse over 18 måneder, ville de pågældende efter de i dag gældende regler i nogle tilfælde kunne opnå den nødvendige ledighed med dagpenge til at få ret til et arbejdstilbud.

For at give de ledige der vælger uddannelsesyddelsen samme adgang til at få et arbejdstilbud, og for at ordningen skal være et reelt alternativ til arbejdstilbud, er det derfor foreslået, at give de pågældende ret til arbejdstilbud, hvis de er dagpengeberettiget, og hvis de selv fremsætter ønske herom.

Ydelse efter § 3, stk. 5, forudsætter, at den ledige har mistet dagpengere retten.